

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1990-1991

8 JUILLET 1991

**Proposition de loi complétant l'article 71
du Code des impôts sur les revenus**

(Déposée par M. de Clippele et consorts)

DEVELOPPEMENTS

Un problème agite les esprits depuis plusieurs années et nécessite, à notre avis, une clarification allant dans une direction rationnelle: celle de la déduction des honoraires payés par les entreprises et les personnes physiques pour l'assistance en matière fiscale.

Il existe en Belgique, actuellement, une certaine tendance administrative à discuter cette admissibilité.

Pour notre part, nous considérons que ces honoraires représentent des charges incontestables.

Des informations que nous avons recueillies auprès de la Confédération fiscale européenne (groupe des praticiens de consultation fiscale des pays de la C.E.E., de l'Autriche et de la Suisse), il nous semble que ce problème n'est même pas discuté chez nos voisins, les honoraires de consultation fiscale étant admis en charges, sauf le cas où la consultation se rapporte à la vie privée du contribuable ou du chef de l'entreprise, et le cas où la consultation a eu pour objet un mécanisme dont la légalité même a été contestée en justice.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1990-1991

8 JULI 1991

**Voorstel van wet tot aanvulling van
artikel 71 van het Wetboek van de
inkomstenbelastingen**

(Ingediend door de heer de Clippele c.s.)

TOELICHTING

Een probleem dat de specialisten sedert jaren bezighoudt en dat ons inziens een rationele oplossing behoeft, is de vraag of de erelonen die bedrijven en natuurlijke personen betalen voor hulp in fiscale zaken, aftrekbaar kunnen zijn.

In België vertoont het Bestuur van belastingen thans de neiging bij die aftrekbaarheid een flink vraagteken te plaatsen.

Volgens ons daarentegen vormen die erelonen wel degelijk lasten.

Uit de informatie die wij ingewonnen hebben bij de « Confédération fiscale européenne », een vereniging van belastingconsulenten in de landen van de Europese Gemeenschap, Oostenrijk en Zwitserland, hebben wij kunnen opmaken dat dit probleem in de buurlanden zelfs niet aan de orde is. Erelonen voor fiscaal advies worden immers als bedrijfslasten aanvaard, behalve wanneer dat advies betrekking heeft op privé-aangelegenheden van de belastingplichtige of het bedrijfshoofd en wanneer het advies handelt over fiscale constructies waarvan de wettigheid voor de rechtbank werd aangevochten.

Tant que l'activité de conseil fiscal sera dépourvue de cadre légal en Belgique (situation préjudiciable, comme l'honorable Ministre des Finances l'a déjà reconnu à de multiples reprises), il nous paraît que l'Administration fiscale a un intérêt propre — en dehors de toute autre considération — à privilégier l'admissibilité en charges des honoraires d'assistance fiscale, pour prévenir les dangers suivants :

- les preneurs de services en assistance fiscale pourraient se détourner des conseils fiscaux dont les honoraires sont élevés (conseils compétents et légalistes) vers des conseils fiscaux dont les honoraires sont bas (conseils incompetents et peu scrupuleux);

- les preneurs de services en assistance fiscale pourraient simplement renoncer à des consultations de qualité avant de réaliser des projets importants (transformations d'entreprises, investissements, etc.) et dès lors exposer ces projets à des statuts fiscaux irréflechis, affaiblissants dans la concurrence internationale, défavorables à la création d'emplois, voire inconsciemment illégaux;

- les prestataires de services en assistance fiscale pourraient subir une pression des preneurs pour ne pas émettre de factures, dont le but serait l'évitement de la T.V.A. pour le preneur, et la conséquence l'évitement de l'impôt sur les revenus pour le prestataire. Ceux qui succomberaient à cette sollicitation créeraient une perte de substance imposable considérable, ce qui représenterait un effet pervers particulièrement aberrant d'une position administrative irrationnelle.

Après avoir constaté pendant les années 1989 et 1990 que les réponses réservées par l'honorable Ministre des Finances aux questions parlementaires sur le sujet n'apportaient aucun apaisement, mais bien au contraire aggravaient les distorsions entre les attitudes des différents offices de contrôle des contributions directes du Royaume, chacun interprétant l'opinion du ministre à sa guise, sans d'ailleurs le faire de bonne foi dans toutes les circonstances, il apparaît que le seul moyen d'apporter une solution unanime, définitive et conforme à l'intérêt général — en ce inclus l'intérêt intelligemment compris de l'Administration — consiste à légiférer de manière simple et claire.

La question s'est posée de l'article du Code des impôts sur les revenus à modifier. Certains auteurs acceptent mal un ajout à l'article 45 qui énumère non limitativement les charges professionnelles admises, car une telle modification contredirait — selon eux —

Zolang het beroep van belastingconsulent in ons land niet wettelijk geregeld is, wat veel nadelen inhoudt zoals de Minister van Financiën reeds vaak heeft toegegeven, heeft het Bestuur van belastingen er volgens ons zelf alle belang bij — nog afgezien van andere overwegingen — om de erelonen voor hulp in fiscale zaken als bedrijfslasten te aanvaarden ten einde te voorkomen dat :

- de personen die zich in fiscale zaken laten bijstaan, voortaan geen beroep meer doen op dure belastingconsulenten die onderlegd zijn en de wet eerbiedigen, maar te rade gaan bij sommige van hun collega's die weliswaar goedkoper doch minder onderlegd zijn, en het bovendien niet zo nauw nemen met de wetbepalingen;

- personen die zich in fiscale zaken laten bijstaan, voortaan helemaal geen beroep meer doen op degelijke belastingconsulenten vóór zij belangrijke projecten realiseren (omvorming van bedrijven, investeringen, enz.) en bijgevolg hun projecten onderbrengen in weinig doordachte fiscale constructies, die niet opgewassen blijken tegen de grensoverschrijdende mededinging, nadelig uitvallen voor de werkgelegenheid en zelfs ongewild tegen de bepalingen van de wet indruisen;

- belastingconsulenten onder sterke pressie van hun klanten komen te staan om geen facturen op te stellen, zodat de klanten geen B.T.W. moeten betalen en de belastingconsulent geen inkomstenbelasting verschuldigd is. De belastingconsulenten die daarvoor bezwijken, zouden bijdragen tot het verdonkeremanen van een aanzienlijk bedrag aan belastbare inkomsten, wat dan weer een averechts en bijzonder absurd gevolg zou zijn van een rationeel niet te verantwoorden houding van het Bestuur van belastingen.

In de loop van de jaren 1989 en 1990 hebben wij vastgesteld dat de antwoorden die de Minister van Financiën op de parlementaire vragen over dat onderwerp heeft gegeven, het probleem helemaal niet hebben opgelost. Wel integendeel : de reeds van tevoren uiteenlopende standpunten van de controlekantoren der directe belastingen zijn nog meer van elkaar gaan verschillen, omdat elk kantoor het antwoord van de Minister naar goeddunken is gaan interpreteren, zonder overigens daarin altijd blij te geven van even veel goede trouw. Het enige middel om een eensgezinde en sluitende oplossing tot stand te brengen, die het algemeen belang dient, ook het welbegrepen eigen belang van het Bestuur van belastingen, bestaat erin op dit punt een eenvoudige en duidelijke wettelijke regeling in te voeren.

Men is zich gaan afvragen welk artikel van het Wetboek van de inkomstenbelastingen gewijzigd diende te worden. Sommige auteurs zijn het er niet mee eens om een bepaling toe te voegen aan artikel 45, dat een niet-beperkende opsomming geeft van de aftrekbare

l'esprit, sinon la lettre de l'article 44 du Code qui pose le principe selon lequel les charges professionnelles sont les dépenses exposées pour acquérir ou conserver les revenus.

Par contre, un ajout à l'article 71 du Code, qui énumère les dépenses déductibles du total des revenus globaux, ne se prête pas à la même critique. Par ailleurs, une modification de l'article 71 permet l'application de la déduction dans le chef des contribuables qui font appel à des conseils alors que les revenus qu'ils recueillent ont une autre nature que professionnelle.

Le recours à l'article 71 est, peut-on dire, plus absolu.

Les professions citées dans la proposition sont celles d'avocat et celle d'expert-comptable. Elles ont été retenues parce qu'elles seules sont organisées par la loi et soumises à une déontologie et son corollaire, une discipline.

Citer des professions inorganisées par la loi a paru ouvrir la porte à des polémiques oiseuses.

Néanmoins, les auteurs soulignent que la loi qui organisera la profession de conseil fiscal devra lors de son adoption par les Chambres, modifier le texte de la présente proposition pour y ajouter la profession de conseil fiscal, pour respecter la logique élémentaire.

J.-P. de CLIPPELE.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article unique

L'article 71, § 1er, du Code des impôts sur les revenus est complété par un 12°, rédigé comme suit :

« 12° Les honoraires payés par le contribuable à un avocat ou à un expert-comptable qui lui apporte une assistance dans la tenue de son dossier fiscal, dans sa déclaration à l'impôt sur les revenus et, le cas échéant,

bedrijfslasten, omdat een dergelijke wijziging volgens hen regelrecht zou ingaan zo niet tegen de letter dan toch tegen de geest van artikel 44 van het WIB, volgens hetwelk aftrekbare bedrijfsuitgaven of -lasten die zijn welke de belastingplichtige heeft gedaan of gedragen om de belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden.

Daartegenover staat dat artikel 71 van het WIB een opsomming geeft van de lasten die van het totaal belastbaar netto-inkomen afgetrokken kunnen worden. Men kan bijgevolg niet dezelfde argumenten aanvoeren tegen een toevoeging aan dit artikel. Door artikel 71 te wijzigen kan men overigens de aftrekbaarheid toestaan aan belastingplichtigen die belastingconsulenten raadplegen, in verband met andere inkomsten dan bedrijfsinkomsten.

Zo kan men stellen dat het wijzigen van artikel 71 een afdoende regeling tot stand brengt.

Het voorstel vermeldt het beroep van advocaat en dat van accountant omdat de wet alleen die twee beroepen regelt en omdat zij onderworpen zijn aan de regels van plichtenleer en van een daarmee overeenstemmende tuchtregeling.

Het vermelden van beroepen die wettelijk niet zijn geregeld, had immers kunnen leiden tot oeverloze discussies.

De indieners wijzen erop dat de wet tot regeling van het beroep van belastingconsulent, bij de behandeling in de Kamers tevens de bepalingen van dit voorstel zal moeten wijzigen omdat de meest elementaire logica vereist dat zij ook op het beroep van belastingconsulent van toepassing zijn.

*
* *

VOORSTEL VAN WET

Enig artikel

Artikel 71, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, wordt aangevuld met een 12°, luidende :

« 12° De erelonen door de belastingplichtige betaald aan een advocaat of een accountant die hem bijstaat bij het bijhouden van zijn fiscaal dossier, het opstellen van zijn aangifte inzake de inkomsten-

dans la démonstration du montant de ses revenus imposables, à quelque catégorie visée à l'article 6 du présent Code que ces revenus appartiennent. »

J.-P. de CLIPPELE.
G. VERHAEGEN.
F. TRUFFAUT.
L. HERMAN-MICHIELSENS.
R. VAN HOOLAND.

belasting en, in voorkomend geval, het bewijzen van het bedrag van zijn belastbare inkomsten, tot welke categorie van artikel 6 van dit Wetboek die inkomsten ook behoren. »